

РЕЗОЛЮЦІЯ
учасників Всеукраїнської наради голів профспілкових комітетів підприємств промислового сектору
«СУЧАСНІ ВАЖЕЛІ ВПЛИВУ НА ПОДОЛАННЯ ПРОБЛЕМИ ЗАБОРГОВАНOSTІ З ВИПЛАТИ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ»

Ми, учасники Всеукраїнської наради голів профспілкових комітетів підприємств промислового сектору «Сучасні важелі впливу на подолання проблеми заборгованості з виплати заробітної плати» глибоко занепокоєні з приводу систематичного масового порушення конституційного права членів профспілок на своєчасну оплату праці.

Висловлюємо вкрай незадовільне ставлення до позиції та дій власників підприємств, об'єднань роботодавців та органів державної влади, які не лише не привели до викорінення такого ганебного явища як невивплата заробітної плати працівникам, але й нарощують ці борги, інколи прикриваючись економічною кризою.

За офіційними даними на 1 березня п.р. сума заборгованої заробітної плати складає понад 1,7 млрд. грн., з них у промисловості – 923,8 млн. грн. На низці підприємств суми заборгованості вже давно перевищили мільйонний поріг.

З початку цього року зарплатна заборгованість зросла ще на 18% через несвоєчасну виплату вже цьогорічної заробітної плати.

Кількість працівників економічно активних підприємств, яким заборгували зарплату, протягом січня-лютого 2010 року збільшилася майже на 150 тис. осіб і на 1 березня 2010 року склала 473,6 тис. осіб. Сума боргу на одного такого працівника з початку року практично не змінилася і становить 2452 грн.

Досить гострою залишається проблема повернення боргів за 2009 та попередні роки, які на економічно активних підприємствах складають 773,3 млн. грн.

Змушені констатувати, що й сама держава як роботодавець порушує права працівника на своєчасну оплату праці. Адже 12,2% заборгованості із заробітної плати на економічно активних підприємствах, а це 141,7 млн. грн., складають борги на державних підприємствах. Сума невивплаченої заробітної плати на комунальних підприємствах складає 148,7 млн. грн.

Перевірками виявлено, що компенсація за затримку заробітної плати, незважаючи на те, що вона є досить незначною, найчастіше працівнику не виплачується, чим грубо порушується вимога Закону України «Про компенсацію громадянам втрати частини доходів у зв'язку з порушенням строків їх виплати».

Тривалі невивплати зарплати (від 2 місяців до 10 років) провокують бідність серед працюючих, ставлять на межу виживання мільйони працівників та членів їх сімей, створюють підґрунтя для поширення тіньової економіки і криміналізації суспільства.

Ці та інші негативні соціальні наслідки зумовлені відсутністю в державі послідовної і системної соціально орієнтованої політики, належного державного контролю та недосконалістю законодавства у сфері оплати праці.

У засобах масової інформації, у виступах політиків і високопоставлених чиновників не дається жорсткої оцінки порушникам конституційних прав працюючих, більш того – суспільству нав'язується терпимість до цього ганебного явища.

Парадоксально, але в державі, яка проголосила себе соціально-правовою, усі негаразди фактично перекладаються на тих, хто утримує її за свої мізерні кошти.

Висловлюючи категоричний протест проти неповаги в державі до людини праці, декларативності правових і соціальних засад, визначених Конституцією України, **ВИМАГАЄМО:**

від Президента України, як гаранта Конституції України:

- у червні 2010 року провести під особистим головуванням засідання Національної тристоронньої соціально-економічної ради при Президентові України з питання заборгованості із виплати заробітної плати;

- у травні-червні 2010 року провести засідання Ради національної безпеки і оборони з питання заборгованості із виплати заробітної плати на підприємствах, що мають стратегічне значення або є містоутворюючими;

- провести нараду з власниками, керівниками підприємств, на яких гарантоване Конституцією України право на оплату праці порушується понад 3 місяці;

- звільнити з посад керівників центральних органів виконавчої влади, голів місцевих державних адміністрацій, якщо до 1 вересня 2010 року на підпорядкованих їм підприємствах або території не буде скорочено зарплатну заборгованість щонайменше втричі або будуть допущені факти утворення нової заборгованості;

- відповідними актами Президента України зобов'язати гілки влади:

- посилити контроль за виконанням судових рішень щодо стягнення заборгованості з відповідача, особливо щодо стягнення заборгової заробітної плати;
- запровадити персональну відповідальність власників за умисні дії, що призводять до банкрутства підприємства;
- посилити персональну відповідальність керівників центральних органів виконавчої влади за виконання очолюваними ними установами покладених функцій щодо забезпечення діяльності підприємств, що перебувають у сфері їх дії, в тому числі щодо забезпечення своєчасності оплати праці та повернення боргів із зарплати;

- забезпечити неухильне виконання всіма органами влади, роботодавцями та власниками, кожним чиновником норм Конституції, законів України про гарантування громадянам права на своєчасну оплату праці;

від Верховної Ради України:

- у травні-червні п.р. провести парламентські слухання на тему: «Про забезпечення конституційного права працівників на своєчасну винагороду за працю»;

- прискорити розгляд у II кварталі 2010 року законопроект №1105 «Про внесення змін до ст. 31 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» (щодо черговості задоволення вимог стосовно заборгованості із заробітної плати) у повторному другому читанні;

від Кабінету Міністрів України:

- щокварталу заслуховувати на засіданні Кабміну звіти керівників центральних органів влади про стан погашення боргів із заробітної плати;

- прийняти постанову щодо погашення у 2010 році заборгованості із виплати заробітної плати (з нарахуваннями), що утворилася станом на 01.04.2010 за рахунок сум бюджетного відшкодування податку на додану вартість;

- забезпечити інституційне зміцнення Державного департаменту нагляду за

додержанням законодавства про працю Мінпраці України, насамперед шляхом збільшення штатної кількості інспекторів та посилення їх повноважень;

- внести зміни до Постанови Кабінету Міністрів України від 17.10.2008 р. N 921 «Про затвердження Положення про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти» щодо непоширення обмеження права участі у тендері підприємств, які знаходяться у стані санації, у разі наявності гарантій банківської установи;

- посилити контроль Державної виконавчої служби за ефективністю виконання судових рішень;

- посилити контроль за виконанням зобов'язань власника в частині повернення заборгованості із заробітної плати при зміні підпорядкованості підприємства, а також за договорами купівлі-продажу підприємств з часткою державного майна (акцій);

- передбачити у Держбюджеті-2010 кошти:

- на реалізацію Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.01.2010 № 174 «Про забезпечення стабільної роботи ВАТ «Сумхімпром» з виробництва фосфорних мінеральних добрив для потреб сільськогосподарських товаровиробників»;
- на надання короткострокових пільгових кредитів для погашення заборгованості із зарплати економічно активним підприємствам державної, комунальної форм власності та підприємствам агропромислового комплексу (для компенсації банківським установам частини втрат між ставкою по короткострокових пільгових кредитах та поточною ринковою ставкою);

- протягом II-III кварталів 2010 р. внести до ВРУ законодавчі пропозиції щодо:

- удосконалення механізму нарахування компенсації за затримку виплати зарплати (у розмірі подвійної облікової ставки Національного банку України за кожний день затримки);
- надання права працівникам припиняти роботу з оплатою як за простій не з вини працівника у разі затримки зарплати понад 15 днів;
- надання права працівникам на проведення попереджувального страйку з першого дня затримки виплати заробітної плати;
- уточнення умов звільнення винної у невиконанні зарплати особи від кримінальної відповідальності, при забезпеченні яких не допускатиметься зростання заборгованості із зарплати;
- створення гарантійної установи (Гарантійного фонду) для компенсації грошових вимог працівників у випадку неплатоспроможності/ банкрутства роботодавця (згідно із частиною III Конвенції МОП № 173), а також ратифікації Конвенції № 173 в повній мірі;
- спрощення порядку вирішення колективних трудових спорів/конфліктів;
- запровадження персональної відповідальності керівного складу посадових осіб головних розпорядників бюджетних коштів за невиконання умов договорів щодо розрахунків за виконані підприємствами, установами роботи (послуги) на замовлення держави;
- умов преміювання керівників міністерств та відомств за результатами ефективної діяльності підприємств державної форми власності, що знаходяться в їх підпорядкуванні або сфері впливу, при відсутності боргів із заробітної плати;
- реструктуризації заборгованості перед Пенсійним фондом, утвореної станом на 1 квітня 2010 року, в т.ч. накладених на підприємство штрафів та пені, за обов'язкової умови вчасної виплати підприємством поточної заробітної плати та внесків до Пенсійного фонду;

- внести зміни до законодавчих та нормативних актів щодо надання можливості роботодавцю здійснювати:

- погашення заборгованості перед Пенсійним фондом із сплати страхових внесків за окремих працівників предпенсійного віку, для того, щоб таким особам пенсія призначалася з урахуванням повного стажу та заробітку;
- донарахування до мінімальних страхових внесків в Пенсійний фонд за окремих працівників у разі, якщо заробітна плата працівника за місяць є меншою від розміру мінімальної заробітної плати;

- заборонити Державній виконавчій службі накладати арешт на спеціальні рахунки підприємства;

- розглянути питання про внесення змін до Закону про обов'язкове пенсійне страхування щодо нарахування страхових внесків та їх перерахунок до страхових фондів відповідно до суми фактично виплаченої заробітної плати;

- розміщувати в газеті «Урядовий кур'єр» інформацію про позитивні приклади повернення заборгованості та щомісячно публікувати список 20 найбільших підприємств-боржників;

від місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування:

- запровадити регулярний розгляд на засіданнях рад та колегій ситуацій на підприємствах, що мають заборгованість із виплати заробітної плати;

- вживати вичерпних заходів щодо повернення боргів із заробітної плати до кінця 2010 року та недопущення утворення нової заборгованості із заробітної плати;

- розміщувати в місцевих ЗМІ інформацію про позитивні приклади повернення заборгованості та щомісячно публікувати список 10 найбільших підприємств-боржників;

від організацій роботодавців України та їх об'єднань:

вжиття вичерпних заходів щодо:

- недопущення утворення на підприємствах нових боргів із заробітної плати;

- першочерговості виплати заробітної плати працівникам;

- повернення боргів із заробітної плати на підприємствах до кінця 2010 року;

- своєчасної оцінки усіх фактів порушень конституційного права працівників на своєчасну оплату праці, а також оприлюднення її на своїх офіційних сайтах;

від профспілкових органів усіх рівнів:

- посилити вимогливість до себе та соціальних партнерів у прийнятті зобов'язань щодо контролю за додержанням законодавства України в сфері оплати праці у колективних договорах та угодах;

- вживати заходів щодо недопущення випадків порушення роботодавцями термінів виплати заробітної плати, а у разі виникнення заборгованості інформувати про це вищі органи виконавчої влади, роботодавців, органи державного нагляду та контролю, а також вищі за статусом органи профспілок;

- ініціювати розірвання контрактів з керівниками підприємств-боржників із виплати заробітної плати, входження в колективно трудові спори (конфлікти) та активно використовувати механізми їх врегулювання (посередництво та примирення, акції протесту. пікетування та страйки), а також ініціювати своєчасні звернення до суду.